

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 30

Vydána dne 13. července 1963

Cena 40 hal.

OB SA H :

51. Vyhláška ministerstva školství a kultury o evidenci knihoven jednotné soustavy, o meziknihovní výpůjční službě a o přednostním právu knihoven při získávání literatury, časopisů a jiných sbírkových materiálů

51

VYHLÁŠKA

ministerstva školství a kultury

ze dne 25. června 1963

**o evidenci knihoven jednotné soustavy, o meziknihovní výpůjční službě
a o přednostním právu knihoven při získávání literatury,
časopisů a jiných sbírkových materiálů**

Ministerstvo školství a kultury v dohodě se zúčastněnými ministerstvy a ostatními ústředními orgány stanoví podle § 3 odst. 5 zákona č. 53/1959 Sb., o jednotné soustavě knihoven:

Část I

Evidence knihoven jednotné soustavy

§ 1

(1) Knihovny jednotné soustavy (dále jen „knihovny“) jsou povinny přihlásit se do evidence u okresního národního výboru, v jehož obvodu působí. Pokud jsou knihovny organizační složkou jiných zařízení (ústavů),* přihlásí je do evidence toto zařízení (ústav).

(2) Knihovna se přihlásí do evidence do 1. října 1963. Na přihlášce uvede název, adresu a druh knihovny, počet poboček, údaj, zda jde o samostatnou organizační jednotku nebo o složku jiného zařízení (ústavu), počet knih a počet pracovníků zaměstnaných v pracovním poměru. Týmž způsobem se hlásí zřízení knihovny nové, zrušení nebo sloučení knihovny, a to ihned, když k tomuto opatření dojde.

§ 2

(1) Okresní národní výbory ve spolupráci s místními národními výbory a s organizacemi a institucemi, v jejichž oboru působnosti se zřizují knihovny, pečují o to, aby evidence knihoven byla ve stanovené lhůtě provedena a aby byla úplná a správná.

(2) Okresní národní výbory podle došlých při-

hlášek a výkazů o činnosti lidových knihoven za I. pololetí 1963 pořídí podle vzoru uvedeného v příloze této vyhlášky přehled knihoven v okrese podle jednotlivých druhů a zašlou do 31. prosince 1963 po jednom jeho vyhotovení krajskému národnímu výboru, ministerstvu školství a kultury a Ústřední komisi lidové kontroly a statistiky, na Slovensku též Slovenské národní radě.

(3) Okresní národní výbory vytvoří z přihlášek jednotlivých knihoven kartotéku, která bude stále udržována v souladu se skutečným stavem. Změny ve stavu knihoven hlásí okresní národní výbory ve lhůtách stanovených ministerstvem školství a kultury v dohodě s Ústřední komisí lidové kontroly a statistiky.

§ 3

(1) Od 1. ledna 1964 povedou knihovny evidenci počtu knih, počtu čtenářů, počtu výpůjček mimo knihovnu a výpůjček prezenčních. Školní knihovny povedou tuto evidenci od 1. září 1963.

(2) Pro účely této vyhlášky rozumí se knihou každý samostatný svazek, vázaný komplet novin a časopisů, norma, patent, mikrofilm, gramofonová deska apod. Čtenářem se rozumí fyzická osoba nebo instituce, zapsaná do seznamu čtenářů, která si v průběhu jednoho roku vypůjčila ať mimo knihovnu nebo prezenčně (tj. do studovny nebo do čítárny) alespoň jednu knihu. Výpůjčkou se rozumí půjčení jedné knihy, popř. jednoho čísla odborného časopisu (pokud se půjčuje v roce, ve kterém vyšel) jednomu čtenáři mimo knihovnu

*) Např. knihovny školní, odborové (přihlašují závodní výbory ROH), muzejní, knihovny výrobních družstev atd.

nebo prezenčně; rozumí se jí též každé prodloužení výpůjční doby.

(3) Údaje uvedené v odstavci 1 budou poprvé zjišťovány podle stavu k 31. prosinci 1964. Způsob a lhůty tohoto a dalších setřebení stanoví ministerstvo školství a kultury v dohodě s Ústřední komisí lidové kontroly a statistiky.

§ 4

Ustanovení § 1 a 3 se nevztahují

- a) na knihovny ozbrojených sborů,
- b) na lidové knihovny, které předkládají roční výkazy o činnosti na předepsaných tiskopisech,
- c) na příruční knihovny s fondem do 500 svazků, pokud nevyvíjejí pravidelnou výpůjční činnost.

Část II

Meziknihovní výpůjční služba

§ 5

(1) K zajištění a prohloubení služby čtenářům jsou knihovny povinny půjčít a obstarat na požádání knihy a jednotlivá čísla novin a časopisů kterékoli jiné knihovně v ČSSR, pokud tomu nebrání zvláštní důvody.

(2) Čtenářům, pokud jde o osoby fyzické, zprostředkují tuto službu veřejně přístupné knihovny.

§ 6

(1) Pro ekonomické využití fondů knihoven a stejnoměrné rozložení úkolů vyplývajících z meziknihovní výpůjční služby jsou knihovny rozděleny do tří okruhů, z nichž

- a) první okruh zahrnuje knihovny na území okresu s výjimkou těch, které jsou uvedeny pod písm. b) a c),
- b) druhý okruh zahrnuje krajské knihovny, státní vědecké knihovny s výjimkou knihoven uvedených pod písm. c), knihovny obcových středisek vědeckých, technických a ekonomických informací, knihovny vysokých škol a knihovny ústavů Československé akademie věd a Slovenské akademie věd,
- c) třetí okruh zahrnuje ústřední knihovny jednotlivých sítí, Státní vědeckou knihovnu v Brně, Státní knihovnu v Bratislavě, Ústřední ekonomickou knihovnu v Bratislavě, Státní technickou knihovnu v Praze, Slovenskou technickou knihovnu v Bratislavě, Marticu slovenskou v Martině a Státní knihovnu ČSSR v Praze.

(2) Nemá-li knihovna žádanou knihu ve svém fondu, postoupí požadavek o její zapůjčení knihovně jiné, a to:

*1) Knihovny lidové, odborové, školní, zákovské apod.

**1) jde-li o žádost úzce speciální (např. o literaturu zahraničního původu) nebo nebyla-li bibliografickým setřením kniha zjištěna ve fondech knihoven druhého okruhu apod.

- a) knihovny osvětového charakteru prvního okruhu*) okresní lidové knihovně, okresní lidové knihovny a vědecké a odborné knihovny prvního okruhu knihovněm druhého okruhu,
- b) knihovny druhého okruhu knihovněm třetího okruhu,
- c) knihovny třetího okruhu kterékoli tuzemské knihovně.

(3) Každá knihovna, dříve než postoupí požadavek o vypůjčení knihy knihovně vyššího okruhu, je povinna přihlídnout k možnostem vyřadit jej z fondu knihoven svého okruhu, a to z knihoven nejbližších. Pro určení, které konkrétní knihovně má být požadavek postoupen, je rozhodující obor literatury, speciálnost požadavku, jeho společenský význam a reálný předpoklad získaný bibliografickým setřením, která z knihoven podle zaměření svých fondů, popř. podle specializace může mít žádanou knihu ve svém fondu. V odůvodněných případech**) může knihovna prvního okruhu postoupit požadavek přímo knihovně třetího okruhu.

§ 7

(1) Požadavky na meziknihovní výpůjční službu uplatní knihovna na žadance, která musí obsahovat základní bibliografické údaje o žádané knize. V naléhavých případech může knihovna podat požadavek telegraficky nebo dálnopisně, přičemž je povinna zaslat žádanku s uvedenými údaji dodatečně.

(2) Má-li knihovna žádanou knihu ve svém fondu, vyřídí žádost bezodkladně, nejdéle do jednoho týdne; požadavky podané telegraficky nebo dálnopisně se vyřizují přednostně. Je-li kniha půjčena, vyřídí knihovna žádost ihned po jejím navrácení.

(3) Nemá-li knihovna žádanou knihu ve svém fondu, zašle žádanku po přezkoumání, popř. doplnění bibliografických údajů jiné příslušné knihovně, a to ve lhůtě stanovené v odstavci 2 a uvědomí o tom knihovnu, která o půjčení knihy požádala.

(4) Knihovna, která knihu půjčuje, posílá jí přímo té knihovně, která si ji vyžádala.

§ 8

(1) Půjčování knih meziknihovní výpůjční službou se řídí výpůjčními řády jednotlivých knihoven. Knihovna, která si knihu vypůjčila, je povinna

- a) vést řádnou evidenci čtenáře, pro kterého je kniha žádána,
- b) dodržet lhůtu, na jakou byla kniha zapůjčena, pokud na její žádost nebylo prodloužení této lhůty povoleno půjčující knihovnou,
- c) řídit se zvláštními pokyny pro výpůjčku knihy stanovenými půjčující knihovnou,

d) vrátit knihu přímo této knihovně ve stanovené lhůtě, popř. ihned, jakmile ji čtenář vrátí.

(2) Knihovny jsou povinny vést evidenci o meziknihovní výpůjční službě podle pokynů nadřízených orgánů.

§ 9

(1) Půjčování knih meziknihovní výpůjční službou je bezplatné. Poštovné za odeslání knih hradí knihovna, která je odesílá; přitom je povinna knihy bezpečně zajistit proti poškození a ztrátě.

(2) Za půjčenou knihu odpovídá knihovna, která ji vypůjčila.

§ 10

(1) Nemá-li knihu žádanou meziknihovní výpůjční službou žádná tuzemská knihovna, je možno na požádání čtenáře a s přihlédnutím k prokázané společenské závažnosti jeho žádosti vypůjčit ji mezinárodní výpůjční službou ze zahraniční knihovny. Tuto službu zajišťují knihovny třetího okruhu, popř. knihovny druhého okruhu, které touto službou pro kraj pověřil krajský národní výbor.

(2) Ustanovením odstavce 1 není dotčena přímá spolupráce útvarů vědeckých, technických a ekonomických informací s obdobnými útvary v zahraničí podle rozhodnutí Státní komise pro rozvoj a koordinaci vědy a techniky.

Část III

Přednostní právo knihoven při získávání literatury, časopisů a jiných sbírkových materiálů

§ 11

Knihovny mají přednostní právo při získávání knih, časopisů a jiných sbírkových materiálů; toto právo uplatňují jednotlivé druhy knihoven v souladu se svým posláním.

§ 12

(1) Podniky státního knižního obchodu (n. p. Kniha a n. p. Slovenská kniha) zajistí, aby každá knihovna byla zásobována převážně z jedné prodejny, která je povinna opatřit knihovně veškerou literaturu, a to — pokud není rozebrána — i takovou, kterou nemá na skladě.

(2) Zásobování sovětskou literaturou v originále zajistí n. p. Zahraniční literatura prostřednictvím svých prodejen, ostatní cizojazyčnou literaturu ze států socialistické soustavy specializované prodejny podniků státního knižního obchodu.

§ 13

(1) Pro zásobování knihoven osvětového charakteru dohodnou okresní lidové knihovny, popř. místní (městská) lidové knihovny pověřené okresní lidovou knihovnou, s příslušnými prodejny státního knižního obchodu potřebný počet výtisků

jednotlivých titulů vycházející knižní produkce, kterými by měly být přednostně zásobeny knihovny v obvodu jejich působnosti. Vycházejí při tom ze směrnice, které k tomu účelu vydá každoročně ministerstvo školství a kultury v dohodě s Ústřední radou odborů; zároveň přihlédnou ke schváleným rozpočtovým částkám na nákup knih těchto knihoven. Dohodnutý počet výtisků budou prodejny rezervovat pro knihovny, které zásobují (§ 12), po dobu 14 dní od vydání.

(2) Pro zásobování vědeckých a odborných knihoven určí podniky státního knižního obchodu s přihlédnutím k zaměření jednotlivých knihoven a v dohodě s těmito knihovnami v každém kraji především specializované prodejny, které zajistí zásobování vědeckých a odborných knihoven i takovou literaturou, kterou nemají na skladě (zejména též vědeckou a odbornou literaturou zahraniční na našem trhu dosažitelnou, literaturou z produkce krajských nakladatelství, učebnicemi, skripty apod.).

§ 14

K zabezpečení úkolů stanovených v § 12 a 13 budou prodejny státního knižního obchodu spolupracovat s knihovnami zejména v tom smyslu, že budou

- projednávat s knihovnami jednou ročně návrhy na zařazení publikací do edičních plánů nakladatelství,
- projednávat s knihovnami v daných lhůtách průzkum edičních plánů, zahrnovat jejich požadavky do plánů odběru a celkové plány odběru s nimi konzultovat,
- zasílat knihovnám pravidelně informační a propagační materiály.*)

§ 15

Povinnosti antikvariátu při přednostním zásobování knihoven stanoví zvláštní směrnice ministerstva školství a kultury.**)

§ 16

Přednostní zásobování knihoven novinami a časopisy vydanými v tuzemsku, jakož i novinami a časopisy vydanými v SSSR nebo v ostatních státech socialistické soustavy, zajišťuje Poštovní novinová služba, a to administrace Poštovní novinové služby v sídle příslušných okresů.

§ 17

Krajské a okresní národní výbory sledují a zajišťují přednostní zásobování knihoven ve svém obvodu. Na návrh aktivu pro knihovny jednotné soustavy stanoví pořadí knihoven, které budou přednostně zásobovány těmi publikacemi, u nichž pro nízký náklad nebude možno uspokojit všechny knihovny podle ustanovení § 12 a 13; přitom bude

*1 Např. bulletin „Nové knihy“.

**1 Směrnice pro organizaci a řízení činnosti antikvariátu v ČSSR ze dne 31. července 1962, čj. 26 121/62-VIII/73 (příloha Věstníku MŠK, roč. 1962, seš. 25).

dána přednost okresním a krajským knihovnám a státním vědeckým knihovnám, pokud nepůjde o úzce speciální literaturu, u níž je třeba dát přednost knihovnám specializovaným (např. příslušným knihovnám oborových středisek vědeckých, technických a ekonomických informací).

Č á s t IV
Ustanovení závěrečné
§ 18

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Náměstek ministra
inž. Peříšek v. r.

Příloha k vyhlášce č. 51/1963 Sb.

Vzor přehledu o knihovnách v okrese:

Okres Kraj

Přehled o knihovnách jednotné soustavy přihlášených k evidenci.

Podle stavu ke dni

Druh knihovny	Počet knihoven	Počet knih	Počet pracovníků zaměstnaných v prac. poměru
Lidové knihovny			
Státní vědecké knihovny			
Školní knihovny	zázkovské		
	učitelské		
Vysokoškolské knihovny			
Knihovny muzeí, galerií, památ. objektů a archivů			
Odborové knihovny			
Knihovny ostatních složek Národní fronty			
Technické knihovny			
Zemědělské knihovny	vědecké a odborné		
	kult. klubů [ZD		
Knihovny Čs. akademie věd a Slovenské akademie věd			
Knihovny ostatních výzkumných a vědeckých ústavů			
Knihovny zdravotnických zařízení	vědecké a odborné		
	pro nemocné		
Knihovny administrativní			

Dne

Razítko a podpis